

Bir sözcüğün zaman içerisinde yeni bir varlık ya da kavramı karşılmasıdır. Sözcüğün **mecaz anlamı**, soyut olarak (hayali bir ilgiyle) **temel anlamını** düşündürür. Genelde **somut anlamlı** bir sözcüğün soyut anlam kazanmasıyla ortaya çıkar.

- *Ev sahibinin bizi “soğuk” karşılmasına bir anlam verememiştim.*

(Soğuk kelimesi temel anlamıyla, ısı düşük olan demektir. Bu cümlede, duygudan sevgiden yoksun olan, yakın ve içten olmayan anlamında kullanılmıştır. Kelimenin temel anlamıyla bu cümlede kullanılan anlamı arasında soyut ve hayali bir ilgi sezilmektedir. Soğuk kelimesinin insanda uyandırdığı olumsuzluk, ev sahibinin tavırlarıyla ilişkilendirilmiştir.)

* *Bu işte onun “parmağı” var.*

(Bu cümlede, ortada somut olarak parmak yoktur. Ancak insanlar parmaklarını kullanarak iş yaparlar. Bu durum ile insanın bir işe karışması arasında hayali bir ilgi sezilmektedir. Ayrıca son maddede belirtildiği gibi somut bir sözcük (parmak), soyut bir anlam (müdahale, karışma) kazanmıştır.)

- *Uyarılarınızla trafik konusunda bizi “aydınlattınız.”*

(Bu cümlede somut olarak bir yerin ışıkla aydınlatılması söz konusu değildir. Ancak bir yerin aydınlanması, her şeyin rahatça görülebilmesini ve bir olumsuzluğa karşı önlem almanın kolaylaşmasını sağlar. Bu durum ile insanın bilgilenecek aydınlanması arasında hayali bir ilgi sezilmektedir. Ayrıca son maddede belirtildiği gibi **somut anlamlı kelime** [aydınlattık], **soyut anlam** [bilgilendirmek] kazanmıştır.)

Aşağıdaki cümlelerde koyu renkle yazılmış sözcükler mecaz anlamda kullanılmıştır.

Bu eve **ısınmamız** sandığımızdan daha kolay olacak.

Yeni muhasebecimiz işini çok **temiz** yapıyor.

Yakınındaki herkesi **kırarsan** hiç dostun kalmaz.

Bu kadar **pişkin** davranabileceğine hiç ihtimal vermezdim.

İspanya'ya giden futbolcu orada kısa zamanda **parladı**.

Darıldığımı anlayınca **tatlı** sözlerle gönlümü aldı.

Kaptanın, takım arkadaşlarının üstünde bir **ağırlığı** vardı.

Bu işte senin **parmağının** olduğunu öğrenirsem, iyi olmaz.

Sululuk yapmayı bırak, dedim diye bana kırılmış.

Geçmişini unutan bir milletin **batması** kaçınılmazdır.

Uyarı: Sözcüklerin yan ve mecaz anlamları, cümle içinde ortaya çıkar. Cümleden ayrı bir sözcük, mecaz veya **yan anlam** taşımaz.

Mecaz Anlam ile ilgili Test Soruları

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Eniştemin devreye girmesiyle aile içindeki sorunlar çözüldü.
- B) Kazada yaralanan yolcular, hastanede tedavi altına alındı.
- C) Kış gelince göçmen kuşlar buraya akın etmeye başlar.
- D) İki ülke arasındaki anlaşmazlık bir türlü giderilemiyor.
- E) Ne zaman okulu asmaya karar versek pişman oluyorduk.

A seçeneğindeki “sorun”, B seçeneğindeki “yaralanan”, C seçeneğindeki “göçmen”, ve D seçeneğindeki “anlaşmazlık” sözcükleri gerçek anlamda kullanılmıştır. E seçeneğinde kullanılan “asmak” sözcüğünün okulun asılması gerçekte mümkün olmadığından “geçerli bir neden olmadan okula gitmeme” anlamında kullanılmıştır. Asmak sözcüğü bu cümlede mecaz anlamlıdır.

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerden hangisi gerçek anlamının dışında kullanılmıştır?

- A) Fikirlerinden yararlanmayı gerçekten çok isterim.
- B) Sabahları kızarmış ekmek yemeyi çok özlemişim.
- C) Oldum olası böyle sulu insanlardan nefret ettim.
- D) Çınar ağacının dalları doğal bir gölgelik oluşturmuştu.
- E) Köprücük kemiği iki ayrı yerden kırılmıştı.

Aşağıdaki altı çizili kelimelerin hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Yapışkan sıcağın yerini hafif rahatlatıcı bir serinlik almaya başladı.
- B) Gün batımıyla birlikte bakıra çalan bir ışık yayıldı kente.
- C) Hafif meyilli yokuşta bekleyen kalabalıkta bir hareketlenme oldu.
- D) Sabahın ilk saatleri olduğundan sıra çok da kalabalık sayılmazdı.
- E) Kalabalığın çoğu Akif Bey gibi yaşlı insanlardan oluşuyordu.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Gelecek hafta bugün yine buluşalım, dedi.
- B) Az sonra beyaz bir at üstünde gelin göründü.
- C) Çocuğu uyutmak için odaya götürdü.

D) Akrabalarını görmek, onlarla konuşmak istiyordu.

E) Bu ışıltilı günleri çok uzun sürmeyecekti.